

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳԵՂԱՐԱՆԻ ԴԱՏԱԿԱՆ ԺՈՐՏԱՆ

ՈՒՄՈՒԲՈՒ ՄԻԼԻՅԷ ԲՕԼԻԹԻՔԻՅԷ ՎԷ ԻԼՄԻՅԷՑԷ

ՄԻԻԹԱՍԼԼԻԳ ՂԱԶԷԹԱ

ՆՈՒՄԵՐՈ 240 ՃՈՒՄԱ ԷՐԹԷՍԻ

ԻԻՉԻՆՃԻՔ ՍԷՆԷ

3 ՅՈՒՆԻՍ 1872

Ստացը Հաղորդէթ չիմուլիք հաթթատու իւշ տէֆա եանի Սալը, Բէնչէնայիզ վէ ճումաա էրթէսի կիւնլէրի քէպիր նիւսիէ իլէ նէշը օլունաճաղ . Ղաղէթանըն Ապօնաթը Սէնէվի 6 . Սալը այլըը 3 պուշուդ վէ իւշ այլըը 2 մէճիտիլէ վէ պէհէր նիւսիէսի 40 փարա տըր : Թաշրալար իչիւն բօսթա Բէնրէթի զամմ օլունուր : Ապօնաթըն Թարիխի պէհէր այլըն պիրիստէն եախօս օն պէչիւնտէն իթիպար օլունաճաղ տըր : Ղաղէթայա տէրն օլունաճաղ իչիւն կէօնտէրիլէճէք էվրազ վէ մէքեաթիպ Ղալաթատա Էրմէնի Բիլիսէսի սօղաղընու Ն . 19 իլէ մաւրազգամ Սէտայը Հաղորդէթ մաթպատարնա իրաւ օլունուր : Իլանաթըն պէհէր սըրասը իլը տէֆա 100 փարա , Էրիւնէի տէֆա 60 փարա տըր : Ուզըն նէշըիյաթ իչիւն այլընա բաղարըդ օլունուր :

ՍԱԻԹԱՆԻ 3 ՅՈՒՆԻՍ

Բիւրսիի շէրիֆին Պապը Ալի նէշտինաւ ֆէվզէլատէ էլլիսի պուլունան Մօն . Յրանդի հաղորդէթի Թարաֆընտան իյլուլ 22 , 1871 Թարիխինաւ Խարիճիյէ նաւ . զըրը տէվլէթու Սէրվէր փաշա հաղորդէթ . շէրիֆին էրաւ օլունան նօթանըն թէրճիւ . մէսի տիր :

Տէվլէթու էֆէնտիմ հաղորդէթի .

Բիւրսիի շէրիֆ Թարաֆընտան Պապը Ալի նէշտինէ ֆէվզէլատէ էլլիսի պուլունան սահիպի իմզա , Սէլանիք սէրփիսգալիու . մէմուրիյէթը մախսուսէսիւնէ սէպէպի . յէթ վէրէն խիւլատայը մուամէլաթը , զաթը Վալալէրինէ թէպիլիզէ մէֆրուզու զիմմէթ պատ իսիւպ , հէր շէյտէն աղատէմ իշպու . մէմուրիյէթէ պատի օլան խուռուսաթը , վէ միւթէվէֆա Ալի փաշա իլէ հիյնի պիտայէթինաէն նիհայէթինէ տէյլն ճէրեան իտէն միւզաքէրաթըն ճիհէթինի միւմքին մէրթէպէ հաղիպի վէ մուսթատարի սիւ . լէթտէ պէյանընա իգթիզա կէօրիւր :

Խայը վաղըթտան պէրու էրմէնի Գաթօլիք միլլէթի , Կիլիկիանըն բաթրիքիք քիւրսիսինին վէ Ասիթանէ նախագահըը . նըն պիր քիլիսէյէ Թահվիլ , վէ պունուն տախի Տէրսատէթտէ իգամէթ իտէն պիր բաթրիք վասէթասը իլէ իտարի օլմասընըն էմէլ վէ արզուստէտա պուլունուր :

Վէ լաքին պու խուլուս Մօն . Հա . սունուն սէլէֆի պուլունան Սէքիդինճի Գրիգոր Պետրոս բաթրիյին վէֆաթընտան սօնրա , Բիւրսիի շէրիֆտէն տահա զիյա . լաէ իպթիւրհամ օլունուրունտան , Բիւրսիի

շէրիֆ տախի մէսէլէի մէզքիւրէյի ինճէ . տէն ինճէյէ պատէլ միւթալաա , վէ խու . սունու մէզքիւրէյէ տայիր փիսգալիուսընըն էֆքեարընը տախի պատէթթահօլի , էր . մէնի Գաթօլիք քիլիսէսիլին իթթիհատը հաղորդէնին վէ միլլէթը մէրգումէ Թարա . ֆընտան թէքէրիւր օլունան միւսթէտիա . թըն , վէ պէյան զըլընան սամիմի արպիւ . լէրին իւսս ու էսասը օլան Բէվլէրսուրուս կոնգալընը , 1867 թէմմուդ 12 Թարիխին . տէ նէշը ու իլան էյլէտի :

Կոնգալը մէզքիւրուն մէվզըի իճրա . յէ . դօնմասը խուռուսունտա տալա պիր միւշքիւրաթ զուհուր իթմէքսիդին զապուլ օլունուպ , վէ հաթթա շու եէնի Հերճ . ուաճողընըն մուախիարէն պաշընա մու . հաթրըլարընտան պուլունան պիր էրմէնի փիսգալիուս . (1) լէսմի պիր մահալտէ (2) ալէնէն կոնգալը մէզքիւր հադգընտա փէք չօգ մէտհիլէլէր օգուլուպ , Բաբա հաղ . լէթթի թարաֆընտան Նարդտա էրմէնի քիլիսէսիլին իհսան օլունմուշ օլան էն պէ . յիւք նիյմէթլէրին սըրասընա տախ իթտի . յի իսթիմա օլունմուշ տուր , Իշպու իգ . րար , կոնգալը մէզքիւրուն նէշըի իլէ , մէվզըի իճրայէ դօնմասընտան հէման իւշ սէնէ սօնրա , վէ Ստամպուլ էրմէնի զաթ . լիլէրին Նախագահը պուլունան Մօն . Հասունուն 1866 իյլուլ 15 Թարիխինտէ արայի սէրպէսթի , վէ ումոււ փիսգալիու . լարըն , վէ պու կիւնքի կիւն եէնի հերճ . ուաճողընըն պուլունանլարըն տախ իթ . թիֆագը իլէ Բաթրիք ինթիլապ օլմա . սընտան հէման տէօրթ սէնէ սօնրա վուզու պուլունաշուտու : Թէֆէրրիւքէի մէզքիւ .

(1) Անթաքեանըն մազուլ սէրփիսգալիուս Մօն . Սիւքիա :

(2) Ումոււ վաթիգան մէքիլիտէ :

լէնին միլլէթի մէրգումէ պէյնիտէ տէր . քեար օլան հիւսնիւ իմթիզաճ վէ ուխուվ . վէթին իխլալինէ սէպէպ օլմաղտան իւշ սէնէ էվլէլ , վէ Մօն . Հասունուն միւսլի . հանէ սիւրէթտէ քէնտի բաթրիքիյին ի . տարէ , վէ միլլէթի մէրգումէ լէիսի թա . նըլմասընտան խայընա սէնէ էվլէլ կ . ն . դալը մէզքիւր մ ; վճու տմտա : Դա . խու . սուս տախի պէյանտէն միւսթաղնի տիր քի . Բօմատա թէճէմմիւ իտէն մէճիտի ու . մումիտէ պաղը մէզհէպճէ մէսէլէլէրին հալ ու թէսվիյէսի զըմնընտա , հիլլէ . քեարանէ թէշվիք օլունմուշ օլան էֆքեար . լէրին ալթիւսթիւքիլիյինտէն , միլլէթի մէրգումէնին հէվալի նէֆսանիյէյէ տալ . մըշ օլան պաղը փիսգալիուսար իսթիֆատէ պիրլէ վէ շախսի խուսումէթլէրին իճրա . սընա տախի ֆըրսաթեաթթէ օլաթագ , միլ . լէթին մէշրու չօպանը վէ լէյիտի պուլու . նան զաթա գարը լէհապին վէ ալմամտան միւրէքքէպ պիր ուֆագ ֆըրգա թէշքիլի . նէ մուվաթթագ օլունուր :

Թաամիմքէրալէրի օլան իշպու իսեան . լըզլարընա թէրթիպի պիր պէհանէ էք . սիք իտի , պունու տա մէզքիւր Բէվլէրսու . րուս կոնգալը միւլլէթմիլլաթընըն պաղը խուսուսլարընը Թաղէր ու թէպտիլ պիր . լէ իսթէտիքլէրի կիպի մանալար վէրմէք . տէ պուլունուդ , զանն էթտիլէր :

Իպթիտատէ պաշղալարը տախի թէշ . վիք օլունարագ շու իսեանըդ կիլիտիքճէ իգտիաթ պուլունուրունտան , մէշրու հիւ . քիւմէթլէրէ վաճիպ իլէ էտա օլան ի . թաաթա վէ սօղրու էսասլարա մուխալի . ֆինի ճէլպ , վէ անլէրին շու Զարէքէթլէ . րին մէն էթմէյէ Բիւրսիի շէրիֆին իպ . րաղ էյլէտիլի ճահտ ու . զայրէթ եաղը . քի պօշա կիլտի :

Կիթոնիքն էր սպառ չիտոնէթ էթ-
մէքտէ օլան իշ պու թէֆէրրիւքէյէ Հիւ-
քիւմէթը Մէնիյէ նաղարը պիղպոյտի իւն
պազամայաճաղընտան, մուխալիֆինէ պա-
ղը միւսաատաթ իթաար զըմընտա Քիւր-
սիի շէրիֆի իւղամ էթմէք իշիւն, քէնտի
տիւրմաթլարընտան պիւրիսինի մէմուրի-
յէթի նիմ րէսմիյէ իւն Բոմայա կէօնտէր-
մէյէ գարար զըլտը:

Ֆիօրէնչատա տէվլէթի Ալիյէ սէֆի-
րի պուլունան Բուսթէմ պէյ պու մէ-
մուրիյէթէ թայեփին օլունտու: Իշպու մէ-
մուրիյէթ, պաշգա սէպէպլէրի պէրթա-
րաֆ էթտիյիմիղ հալտէ, շու աթիտէքի
մատտէլէրտէն տօլայը պիր նէթիճէյի
իւայրիյէյէ միւնճէր օլմայաճաղը պէտիհի
իտի: Էվլէլա, չիւնքիւ իսեան էտէնլէրին
օրթայա աթտըղլարը սէպէպլէրի հազը
չըգարմագ հիյէթիւնտէ պուլունտու: Ի-
քինճի, զիրա, մաթլուպ օլունան միւսա-
ատաթ Բէվլէրուրուս կոնգակընըն աչըգ-
տան աչըղա կէրի ալընմաընտան, վէ
մէշու բաթրիյին տախի ազլինտէն իպա-
քէթ իտի:

Բոմանըն պէօյլէճէ րէտտ իւն ճէվապ
վէրմէսի նէ տէրէճէ հազըլը օլունտու
պալտտէ իշար զըլընան մատտէլէրտէն
ռէրքեար իսէ տէ, Տէրսատէթտէ ինֆա-
ուլ ալամէթլէրին զուհուրինէ սէպէպ օ-
լուպ, աչըր նէթիճէլէր հաաըլ էյլէտի:
վէ մուխալիֆին աչըքտան աչըղա հիմայի
օլունտուլար:

Մէշու բաթրիք պուլունան Մօն.
Հասուն Պապը Ալի թարաֆընտան րէսմէն
թանըմայըպ, վէ եթմիշ պին էրմէնի
Գաթօլիքլէրին Հիւքիւմէթը Մէնիյէ ին-
տինտէ Հէյէթը րէսմիյէտէն մահրում
գալարագ ճիւղիւ թէֆէրրիւքէտէն իպա-
րէթ օլան մուխալիֆինէ պու հէյէթ իւն
պիր միլլէթ մէօհիւ տախի իթա օլուն-
մուշ ուտու:

Մուխալիֆինի մէրգումանըն, վէ
խուսուսա թարաֆտարլարը պուլունան րէ-
հապին վէ փիսգոպոսանըն քիւսթալըղը
կիթտիքնէ արթարագ վէ Քիլիսէի շէրի-
ֆին հիւքիւմէթինէ գարը պիւլա ինթիրագ
իսեանըղ պայրաղընը քիւշատ էտիպ,
վէ պու փիսգոպոսլար թարաֆընտան Մօն.
Հասունըն բաթրիքլիյին իճրա օլունան
ինթիրապը պիր մէճիստէ հիշ մագամըն-
տա թուրուլուպ Կաթոլիկոսլուգ մէմուրի-
յէթինի ասի պուլունան պիր փիսգոպոսա
իթասընա ճիւրաթ օլունտու:

Հիւքիւմէթը Մէնիյէ Գաթօլիքլէր-
տէն ալարագ քէնտիլէրինէ վէրմիշ օլուն-
ղու իքի քիլիսէ քիֆայէթ էթմէյօր կի-
պի, կէրէք Ստանպօլտա վէ կէրէք մա-
հալը սայրիէտէ տիկէր քիլիսէլէրինէ տա-
խի փաթըրտը իւն հիւճմ, վէ զասպ
օլունտուգտան մատա, Սնթի կաթո-
ղիկոս տախի մուխալիֆ րահիպինտէն
տէօրտիւ իւզէրինէ էլ գօյարագ, անլէրի
փիսգոփոս թագտիս էթտի: Թաաճիւպէ
չաեան եէրի շուրասը տըր քի մէրգուման.
Քիլիսէնին րէսմի ագաթտինէ մումանաթ

էյլէտիքտէն սօնրա, Քիւրսիի շէրիֆին
քէնտի հաղլարընտա քիլիսէ գալանինի
մուգատտէսէսի ահքեամընճա թուրտու-
ղու թէտպիլլէրէ գարը ինթիրապէ գը-
յամ էտէպիլլի գըյարընտա պուլունտու-
լար: վէ տահա զիյատէ իսթիղրապէ մի-
ճիպ օլան մահալի շուրասը տըր քի, ի-
ֆատէ վէ պէյան վէ հալա տէվամ էթ-
մէքտէ պուլունան ահվալը մագտուհէլէ-
րինտէ, Գաթօլիք քիլիսէնին րէիսի էքրէ-
մի անլէրի Գաթօլիք թանըմաղըլը հալ-
տէ, կէօյա միւմքին տիր կիպի քէնտի
քէնտիլէրինի Գաթօլիք թէսմիյէ էթմէ-
յէ ճիւրաթ էթմէտէ տիրլէր:

Պու ճիւմլէ, միլլէթի մէրգումէ մի-
յանէսինտէ թէքէվլիւն էտէն միւնագա-
նըն կիթտիքնէ քէսպը չիտաթէ էյլէմէսի
իւզէրինէ Հիւքիւմէթի Մէնիյէ արիգ-
ու ամիղ միւթալա էթմէսինտէն եիւղ
իւսթիւնէ, վէ րէսմէն րէիսիւղ գալմը
օլան Գաթօլիքլէրին ինթիրապէրինի
տիրլէյիպ, տօղրուտան տօղրույա Քիւր-
սիի շէրիֆ իւն միւգաքէրաթա կիրիշմէ-
յէ մէյալ պուլունտուղունու շէնտ տէ-
ֆա աղնաթտը:

Հիւքիւմէթը Մէնիյէնին Գաթօլիքլէր
իւզէրինտէն գալտըրըպ մուխալիֆինէ
հիմայէ իթասընա միւսաատէ էթմէսի
եանըլը մանալար վէ իսպարաթտան տօլա-
յը օլունտու Քիւրսիի շէրիֆ ֆէհիմ
էթտիյինտէն, թարաֆէյնտէն միւգաքէ-
րաթա կիրիշմէի մէմուրինէ, գապուլ
էտէճէի պէտիհի իտի: Ֆագաթ Քիւրսիի
շէրիֆ թարաֆընտան կէօնտէրիլէճէք
սէֆիլինէ նէ կէօնա գապուլիյէթ իգ-
հար օլունաճաղը րէսմէն վէ գաթիէն
պէյան օլմասը լաղըմ ըտը: Իմտի պու
խուսուստա մալիւմաթ իսթէնիլտիքտէ,
Տէր Սաատէթտէ Լաթին Գաթօլիքլէ-
րին Առաքելական նուիրալը պուլունան
Մօն: Բիւլմ հաղրէթլէրինէ խիթապէն
Ալի բաշանըն մայիս 12, 29,687 նօմէրօ
իւն մուրագգամ թահիրաթը րէսմիյէ ի-
լէ իթա օլունան ճէվապընտա, միւշարի-
լէյ հաղրէթլէրի Քիւրսիի շէրիֆ թարա-
ֆընտան կէօնտէրիլէճէք սէֆիլի Պապը
Ալի մէմուրինէ գապուլ էտէճէյինէ տա-
յիւր, Գարտինալ Անթօնէլլի հաղրէթլէրի-
նի թէճմին էտէպիլլի օլունտու մու-
մայիլէյ հիւրապա պէյան էյլէտի: Օլ
վագըլթ սահիպի իմղայէ իշ պու մէմուրի-
յէթ հէվալէ օլունուպ, Սպանտա Քիւր-
սիի շէրիֆ էյլիսի սըֆաթընտա վէ տիւ-
լումաթ տայրէսինտէ պիրինճի մէվըրէ
հայիղ օլունտուտան, ֆէվզ էլ ատէ էլ-
չիլիք սըֆաթը վէ սէլահիյէթի իւն պու-
րայա կէօնտէրիլի:

Ձիւրի սէպգաթ էտէն մատտէլէր-
տէն սահիպի իմղանըն մէմուրիյէթինին
սէպէպի նէ շէյէ մէպին օլունտու կէ-
րէի կիպի աչիքեար օլուն: Քիւրսիի շէ-
րիֆին մէղքիւր կոնգակընտա միւնտէրիճ
օլան պաղը մատտէլէրին թաղէր օլուն-
մուշ օլան ահքեամը սահիհէսի վէ մանա-
յը հաղիգիտին տայիւր Պապը Ալի նէգ-

տինտէ իյղահաթ վէրմէյէ, վէ հիյնի
հաճէթտէ րէսմի թէֆսիրաթըն իթասընա
մէզունիյէթ վէրիլմիշ իտի:

Մուխալիֆինին իտաաքէրտէլէրի օլան
իշթիքեալէրինին պիէսաա օլունտու: վէ
խուսուսա մէգըլը կօնգակըն Տէվլէթը
Ալիյէյէ տօղունուր հիշ պիր քէօշէսի օլ-
մատըղըն մէմուրիյէթը իգթիղասընտան
պէյան պիրլէ, պիհանէպէրին իշպու իյղա-
հաթ վէ թէֆսիրաթը վագիհէ վէ խալիսէ
իւզէրինէ կէրէք էրմէնի գաթօլիք ճէմա-
թընըն, վէ կէրէք քէնտի րէիսինին Հիւքիւ-
մէթը Մէնիյէտէն թէքրարէն սիւրէթը րէս-
միյէտէ թանըլմալարընա միւսաատէ պուլ-
ունաճաղընա էմին իտի: չիւնքի կէրէք ճէ-
մաթը մէրգումէ վէ կէրէք քէնտի մէշ-
ու բաթրիյինէ գարը իթթիսաղ օլունան
թէտպիլլէրին մէնպաար օլան սէպէպլէր
իղալէ օլունտու:

Մուխալիֆինէ կէլինճէ, սահիպի իմղանըն
մէրգումանը քիլիսէյէ տալիլ իթմէյէ տա-
յիւր սէլահիյէթը քեամիլէսի օլունա, օն-
լարտան եալընըղ քիլիսէնին ագայիտի գա-
տիմէսինճէ լուղումու տէրքեար օլան խու-
սուսու թալէպ իտէրէք, Հիւքիւմէթը Մէ-
նիյէյէ պատէլ իթա գապուլ օլունան իյ-
ղահաթտան տօլայը էհիլ ինաաֆ օլունգ-
լարը հալտէ, գաթօլիք իթթիհատընա տա-
հա պիր գօլայըղլա րուճու իտէճէլէրի
մէմուլ օլունապիլի իտի:

Կէյէն 12 նիսան թարիխինտէ սահի-
պի իմղա քէնտի մայիլէթի մէվըրտէսի ի-
լէ Տէրսատէթէ մուվասըլէթ էյլէտիյին-
տէ, քէմայը ինթիրամէ հիւսնիւ գապու-
լիյէթ պուլուպ, վէ ֆէրտասը կիւնիւնտէն
պէտէն զաթը հաղրէթը Մէտարէթէվի-
նահի իւն հիյնի միւլագաթընտա, Պապը
Ալիին պիրինճի մինիսթրօսունտա մէ-
սէլէնին հալ ու թէպիլիյէսինէ տայիւր
միւշահէտէ իթտիյի թէմայիլաթը մէմ-
տուհէտէն տօլայը մէմուրիյէթ հիւս-
էյլէտի: Չէնա կիւն սօղրա մահը մէգ-
քիւրուն 26նճը կիւնիւ ֆէվզէլատէ էյլիլիք
սըֆաթընը հայիղ օլունա համիլ պուլուն-
տուղու իթիմատնամէյի, Պէյլէրպէյի սա-
հիլէրայը Հիւմայունունտա զաթը հաղրէթը
Շահանէյէ սիւրէթը րէսմիյէտէ թագտիմ
էթմէք շէրէֆինէ մագհար օլուն: Պատէ-
հու Պապը Ալի թարաֆընտան րէսմէն
թէպլիղ պուլըրուլան նուրթու Հիւմայուն-
տա, զաթը հաղրէթը Շահանէ, ֆէվզէլա-
տէ էյլիսի վասէթաղ իւն խաստէթէն հաշ-
մէթլու Բաբա հաղրէթլէրինին իզհար էյ-
լէտիյի մուխալիսէթի, էսէրի մէվալաթ
մագամընտա ատա էյլէմիշլէր իտի: Քէնտի
սատըգ Գաթօլիք թէպալալը հաղընտա
թէվլէճճիւհաթը Շահանէլէրինի պիւպէ-
յան պու խուսուստա մատուֆ պուլըրուլան
էլթաֆը Թաճտարիլէրինին հաղիգի սիւ-
րէթտէ հաշմէթլիւ Բաբա հաղրէթլէրի թա-
րաֆընտան թանըլմըջ օլունտու մէմուրի-
յէթը Շահանէլէրինի իպրագ իթթիքտէն
սօնրա, սահիպի իմղա հաղընտա տալի
հիւսնիւ թէվլէճճիւհաթը Փատիշահիլէրի-
նի շամիլ մէգալաթլէ թաթիֆ պուլըր

մուշարբուր : Վէ խուսուսաքէնտի մէմու-
րիյէթինին հիւանիւ թէպիյէսի իշիւն հիւ-
քիւմէթը Սէնիյէ թարափընտան լաղըմ
կէլէն հէր պիր սուհուլէթէ մազհար օլա-
ճաղընը սահիպի իմզայէ թէէմին էթմէյէ
հիմմէթ պուլուրտուլար : Տօղրուսու , պէօյ-
լէ պիր աղըր վէ նազիք մէմուրիյէթէ ,
պուլտան ալա պիր իւմիտպարս օլաճաղ-
թարիգ իլէ թէշէպպիւս օլունամաղը-
տը : Պուլտան մատա , սահիպի իմզա
հաղընտա թէվէճճիւհաթը զաթը հաղ-
ըթըր Եահանէլէրի տայիմա պէրքէմալ օ-
լուպ , միւնասէպաթը միւթէատտիտէտէ ,
ալէնի վէ մախսուսի սուրէթտէ հիմմէթ Եա-
հանէլէրինին մէպղուլինէ տախի հիմմէթ
պուլուրմուշար տըր : Քէզալիք Հիւքիւ-
մէթը սէնիյէ ճանիպի ալիսինտէն սահիպի
իմզայա իհիթրամաթըֆայիգէ վէ մուամէ-
լաթը նազիքէ իպրաղընա հիմմէթ պուլու-
րուլտուղունու հիշ պիր վաղըթ խաթըր-
տան յըղարմայրպ , շիւքրանիյէթը ալիմէ
իլէ պու վէսիլէտէ տախի իթիւրաֆէ քէն-
տինի մէճպուր առա իտէր :

Սատրազամ հաղըթէլէրի իլէ սահիպի
իմզա պէյնինտէ միւզաքէրաթ ճէրեանը-
նա մուպաշէրէթ օլունուպ , մէսէլէնին
թահթը միւնաղատա պուլունան հէր
պիր նօթաթը իւղէրինէ վէրիլէն իյղա-
հաթտան սօլայը , միւշարիլէյհ հաղ-
ըթէլէրի իշ պու միւզաքէրէնին հիյնի
պիտայէթինտէն խօշնուտիյէթինի իպրաղ
էթիւքտէն սօնրա , պաղը միւսատտաթ
վէ իմթիւզաթ վէրիլմէսինին արղուսինի
պէյան էյլէտիյինտէ , սահիպը իմզա
տախի Պապը Ալի հաղընտա Քիւրսիի
շէրիֆին մէլուֆ օլտուղու մուխալէսէթի
էյի պիլտիյինտէն , միւշարիլէյհ հաղ-
ըթէլէրինէ պու խուսուստա իւմիտ վէր-
միշ իտի :

Թարափէյնտէն մուգարրէր օլան
բունթօլարա վէրիլէճէր սուրէթին իւղէ-
րինէ պաղը միւշարիլաթ զուհուր էթաի-
յինտէն , իշ պու թանգիմ գըլընան մատ-
տէլէրէ րէսմի պիր մուհէտէ սուրէթի
վէրիլմէսինին Քիւրսիի շէրիֆ գարըը
կէլմէյէճէլինի սահիպի իմզա պէյան էյլէ-
տի : Իմտի թանգիմ վէ մուգարրէր օլու-
նան մատտէլէրին պիր լաիհայէ (1) տէրճ
օլունմաթընա վէ պուլուն թաստիգինէ
տայիթ թարափէյնտէն միւմզի թահիրա-
թըն թէպաթի գըլընմաթընա վէ Բաբա հաղ-
ըթէլէրինին պիր գըլթա պէյանմաթընտէ
մաթլուպ օլունան միւսատտաթ վէ իյղա-
հաթըն միւնտէրիճ օլմաթընա վէ քէզա-
լիք մէզքիւր պէյանմաթէ պու ճիհէթլէ
Րէվէրսուրուս կոնգալընըն թէֆսիրաթը
մազամընտա թութուլաճաղընտան մէզ-
քիւր լաիհատէ քէնտինէ պիտ օլան մատ-
տէլէրին Հիւքիւմէթը սէնիյէ մէվգըրը իճ-
րայէ գօյտուղու հալտէ , Բաբա թարափըն
տան տախի օլ վաղըթ մէզքիւր պէյանմա-
մէնին նէշը ու իլան օլունաճաղընա գա-
րար վէրիլտի :

Մէզքիւր լաիհատա շամիլ պուլունան

(1) Պուլուն պիր սուրէթի եթտիմիգտէ տիր :

պաշլընա պէնտլէր շունլարտան իպարէթ
իտի շէօյլէ քի մէշրու բաթըրիյին րէսմէն
թանըլմաթը վէ հէյէթի Քիլիսէնին վէ ճէ-
մաթըն եալընըզ էրմէնի Պաթօլիք օլ-
տուղունուն րէսմէն թաստիքի : վէ պուլ-
լարտան մատա մաղսուպ օլան քիլիսէ վէ
խայրաթիւսնէլէրին կէրիյէ վէրիլմէսիլէ
միւսթապպէլտէ պուլունարըն հէր զասպտան
մատուն օլմալէրի շէրայիթի հալի իտի :
Պուլտան անլաղընընա նաղարէն Քիւր-
սիի շէրիֆ , մուխալիֆինի , Քիլիսէնին մէշրու
հիւքիւմէթինէ իթաաթ էթմէք իսթէտիք-
լէրի հալտէ , գապուլէ հաղըր օլտուղունու
պէյան , վէ Պաթօլիք իթթիհատընա տէօն-
մէլէրինի թէսհիլէթմէսի իլէ պու մաթլու-
պաթընտա հալմէթլու Բաբա հաղըթէլէրի
թարափընտան մուսատտաթ վէ մաարուֆ օ-
լուպ , Պապը Ալի ճանիպինտէն տախի
թաստիպ , վէ իսթիթիւսն հիւքիւմէթլէ-
րինտէն միւթէմին օլան Պաթօլիքլէրին
իմթիւզաթ վէ հուգուգլարընըն մուհա-
ֆաղա վէ թէէմինաթընը թալէպ էթմէք-
տէ իտի :

Իմտի , մէզքիւր լայիհա պիլիթթի-
ֆաղ թանգիմ օլունուպ , սահիպի իմզա
տախի Պապը Ալի թարափընտան մուամէլա-
թա կիլիշէն Սատրազամ հաղըթէլէրինին
թէվաթաթիւ իլէ , հիւքիւմէթը սէնիյէնին
հիւանիւ լիզա վէրէճէլինէ էմին օլարապ ,
մէզքիւր լայիհատէ միւնտէրիճ օլան հէր
պիր մատտէլէր իւղէրինէ Քիւրսիի շէրի-
ֆին լիզաթընը իսթիւրհամ էյլէտի :

Պու էպնատէ Պրաշնսանըն եէնի սէֆի-
րի Ասիթաճէյէ մուվաթըլէթ էյլէյիպ ,
Քիւրսիի շէրիֆին սէֆիլի իլէ տէվլէթը
Ալիյէ մէյանէսինտէ ճէրեան իտէն մու-
խապէրաթըն անվալինէ քէսպը վուգու-
ֆիլէթ իթմէք իսթէտիյինտէ , Ալի բա-
շա կէրէք պիլզաթ վէկէրէք սահիպի իմ-
զա վասէթաթ իլէ պէյան իթաի քի , էր-
մէնի գաթօլիք մէսէլէսի , կէրէք Պապը
Ալինին վէ կէրէք Քիւրսիի շէրիֆին թէ-
րաֆէյն մէմունիյէթի իլէ հիւանիւ իս-
թամ պուլտուղունա քէմալը մէրթէպէ
էմին օլուպ , մասլահաթըն գաթի սու-
րէթտէ նէթիճէվէլիթ օլմաթըն իշիւն թան-
գիմինին եալընըզ րէսմի իճըսաթընա գալ-
մըշ լուր :

Ֆիլ վաղը Քիւրսիի շէրիֆ մուգար-
րէր օլան մէվատուր գապուլ վէ լաիհա-
յը թէքրարէն իրապ պիրլէ , քէնտինէ ա-
յիտ օլան պէնտլէրէ նաղարէն շէօյլէճէ
թանգիմ էթմիշ իտի քի : լաիհանըն իմզա
օլմաթընտան , վէ Պապը Ալինին գապուլ
պուլուրտուղու շէրայիթին մէվգըրը իճ-
րայէ գօնուլմաթընտան սօնրա Բաբա հաղ-
ըթէլէրի թարափընտան միւճէտտէտէն
նէշը օլունաճաղ թէֆսիրաթնամէնին սու-
րէթի թանգիմինէ իշ պու լաիհա պիր է-
սասը մազամընտա թութուլուն :

Վէ լաքին Ալի բաշանըն աղըր խաս-
թալըը միւհիմ մատտէլէրէ իշթիլալ
էթմէյէ մանի օլուպ , իքի այ միւթէմա-
տինէ միւշարիլէյհ իլէ միւլազաթ էթմէք
մուհալ գապիլինտէն իտի :

Միւշարալէյհին խասթալըը պիր աղ

էյիյէ տէօնտիլինտէ , տէրհալ Բամատան
մէվրուտ օլան ճէվապլարըն վէ լայիհանըն
սօն թանգիմի իւղէրինէ քէսպը վուգու-
ֆիլէթ էտէրէք , օ տէրէճէ մէմուն օլ-
տու քի , սահիպի իմզանըն խապէրի օլ-
մազաղըն , մուխալիֆինտէն պաշլընալա-
րընը ճէլպ պիրլէ քէնտի թարափընտան
խօշնուտ օլունաճաղ մէրթէպէտէ գապուլ
պուլունան վէ մուգարրէր օլան հէր պիր
պէնտին անլէր թարափընտան տախի գա-
պուլ օլունմաթընը թէքիլիֆ էյլէտի : Միւ-
շարալէյհ հաղըթէլէրի , կէօրիւնիլէ նա-
ղարէն մէզքիւր պէնտլէրին Հիւքիւմէթ
թարափընտան գապուլիլէթի , մուխալի-
ֆինին տախի խօշնուտիյէթինէ պատի օլու-
րապ , պու մինասիպէթլէ թէքրարէն քի-
լիսէյէ տէօնմէլէրինի մէմուլ իտէր իտի :
վէ պու խուսուսա տայիթ վուգու պուլան
մուամէլաթ պիր աղ վաղըթ տահա սիւր-
տիւ :

Միւշարիլէյհ հաղըթէլէրի պու էսնազ
տէ քէնտիլէրի իլէ վուգու պուլան պիր
միւլազաթտա սէրահէթէն շու էֆքեարընը
սահիպը իմզայա շիֆահէն , պէյան էյլէտի-
յի միւիլիւ , հէր պիր մատտէլէր իւղէրինէ
իթթիֆաղ հասըլ օլմաթը հասէպի իլէ լա-
իհանըն թարափէյնտէն րէսմէն իմզալան-
մաթընը իսթիւճալ էտէն սահիպի իմզանըն
իսթիտասընա ճէվապէն , օգոստոս 14 թա-
րիսի իլէ թահիրաթը մախսուսէսինտէ
տախի իֆատէ իտիւպ , խասթալընտան
իթիլար պիրլէ , պու ճիւմլէ եինէ զայ-
րէթ էտիպ սօնրա իշիւն օլունաճաղ
պէրէ քէրէք իշիւն հիւանիւ իշիւն էլտէ
էլէպ սօնրա իշիւն քէրէք իշիւն պիլտիլիլի
իտի :

Մալիւմ օլտուղու իւղիւ միւշարիլէյ-
հին խասթալըը կիւն պէ կիւն քէսպը իշ-
թիտաթ էտէրէք , շէնտ կիւն սօնրա վէ-
ֆաթը վուգու պուլտուղունտան , թարա-
ֆէյնտէն գապուլ օլունմուշ օլան լայիհայը
միւշթէմիլ պուլունան թահիրաթըն պէր-
վէշի գարար իմզալանմաթը կէրի գալ-
տը :

Իմտի , գաթը հաղըթը Եահանէնին
զաթը Վալալէրի հաղընտա տէրքեար օ-
լան էմինիլէթի քեամիլէտէն տօլայը միւ-
թէվէֆա Ալի բաշանըն եէրինէ մազամը
Խարիճիյէ նէղարէթի ճէլիլէսինէ նասպ
ու թալիսի պուլուրտուլմուշ օլտուղու-
նուղտան , սահիպը իմզա պաթը Վա-
լալէրինէ միւրաճաթ էտիպ , մէզքիւր
լաիհանըն պիր նուսիսէսինի թագտիմ
պիրլէ , սէլէֆլէրի զէմանընտա մուպա-
շէրէթ վէ իթմամ օլունան մուխապէրաթ-
տա մուգարրէր օլան թահիրաթը մա-
լիւմէյի թարափէյնտէն իմզալանմաթընա
տայիթ թալիսի պուլուրաճաղըը կիւ-
նիւն պէյանընը րէճա էտէր : Սահիպի
իմզա շու թէքիլիֆինին զաթը Վալալէրի
թարափընտան մէմունէն գապուլ պուլ-
ուրաճաղընա իւմիտպար օլուպ , հէր հալտէ
սահիպը իմզանըն ֆէվգէլատէ մէմուրիյէ-
թինի միւսթէվէիպ օլան խուսուսա տայիթ
Պապը Ալինին նէ էֆքեարտէ պուլունտու-
ղունուն իֆատէսինէ միւնթաղըր պու-

լուսնաուղու ճեղակաւմէն տեղիէն իւր
սէրիսն հիմնէթ սլույսը մալարը ընծա էյ-
լէր :

Գալըրըմ զաթը տեղիէն իւր
մուկիւնէն

(Իմպա) ԱԼԵՔՍ. ՅՐԱՆԻ
ՍԵԼԱՆԻՔ ՍԵՐՓԻՍԳՈՓՈՍՈՒ

Խարիճիյ նազըրը տեղիէն իւր փաշա
հազընթէր թարափընտան Մօնս. Յրան-
քի հազընթէրինն իշ պու թահրիբաթը-
նա վէրիւն ճեղակաւմէն զազէթա-
մըզտա նէշը էթմիշ օլտուղու մուղտան,
թէքէրիւրիւն ճայիշ կէօրիւմէտի :

ՀԱԳԱՅԻԳ

Ղազէթաճըլը մէպտէ ու մէսլէքինէ
իթթիպաէն պի թարափըլը պիւ իլթի-
զամ, կիւլըարը մէտէնիյէթին ասարը մէր-
ղուպէ վէ էամարը լաթիֆէսինտէն մաաուտ
օլան ճոնդոնի վէ ՍԵՐՓԻՍԳՈՓԻ ԶԱՄԻՐ գա-
շիյէսինէ քէմուր ըիտէթիւ միւր ու միւ-
լէթէ էլտէն կէլէն խտմէթի միւղալը
հատտին իյթայէ պէղընադտինէ էքթեար
էտէճէիմիդի զազէթամըզա գարինէրիմի-
ղէ չէնտ տէֆա պիլտիրտիրտիք իսէ տէ,
հայթաքի, Հազայիգ զազէթասը հատիգէի
մէզքիւրէնն իսէ ու խարըն պիւ մէճմուա-
սը տըր կիպի միւթասը վէչիլէ միլլէթ
ու մէզէպիմիդի պիւլա փէրվա հէա-
ֆը թան ու թէչիսէ, վէ նան ու նի-
մէթիլէ փէրվէրտէ օլտուղու մուղ վէ-
լինիմէթը մէրահիմ իւնվան փատիշահը-
մըզ էֆէնտիմիզ հազընթէրինն, պիւլա
ինսաֆ ու իման պիլէ խային տէմէ-
յէ նիչէ տէֆա իճթիսար էյլէմէսի իւզէ-
րինն, մէճպուրի վէ զարուրի տայրէի մէ-
վուտէի միւթթախէլէմիզտէն խուրուճ էյ-
լէտիք :

Մէզքիւր զազէթա, աղըզը զաթիյէ վէ
եախօտ էսպապը սայիրէտէն տօլայը էօթէ-
տէն պէրու միլլէթիմիզ վէ թապի պու-
լունտուղու մուղ մէզէպէ գարը տէֆաթէն
վէ միւթէրէրէն պիւ թազըմ միւթթէրիաթ
վէ ապէսիաթա գալըլըպ, արալըզտա լա-
ղըմ կէլէն ճեղակաւմէն թարափըլըտան վէ-
րիլմիլ իսէ տէ, ճեղակաւմէն, ճեղակաւմէն
վապ գաիտէսինէ ըիտէթ էտէճէք եէր-
տէ, հէզար տէֆա ոէօյլէմիշ օլտուղու լազ-
լագիյէթի պու տէֆա ՅՅՑ նումէրօլը նիւս-
խէսինտէ պէ թէքրար թէֆէվիւնս պիւրլէ,
պիւր թազըմ պի մանա լաֆ ու կիւզաֆ-
տէն սօնրա չէօյլէճէ աղըլընը գափամըշ
սըր :

« Եւ Հասունիսթիք տէնիլէն չէյին
« նէ օլտուղունու, վէ էսաա ու նէթիճէսի
« նաալը պիւր ֆիքրի սազիմի սատապաթ
« սաիմ պուլունտուղունու չիմտիյէ գա-
« տար անրամատըք ըիմնէ գալմամըշ . . . »

Եւ մէզալաթտան անլաղըլըղնա
նաղարէն Հազայիգ, էլան Հասունիսթիք
նէ օլտուղունու պիլմէյիպ, պիւր ֆիքրի
սազիմի սատապաթ սաիմէ զահիպ օլմուշ

օլմուղն, քէնտիսինէ Հասունիսթիք նէ
տէմէք օլտուղունու պիլտիրմէյի պիւր սէ-
վապ ատտ էտէրիգ :

Տիյնէ Հազայիգ :

1. Հասունիսթիք, Տէվլէթը Ալիյէի
էպէտիյէթիլտտէվամըն թէպաաի էստէ-
գասընտան մատուտ օլուպ, մաթպուրի մու-
ֆախսամընա էզճան ու տիլ սատըզանէ
խըտմէթ էթմէսի պիւրիննի վաղիֆէ ատտ
էտէրէք, մէզէպի միւթթէվապընճա Բօ-
մանըն թանըմըշ օլտուղու պիւր կաթո-
ղիկոսուն ըուհանիճէ վէրաիյի նաաիհաթ-
լարընը իսթիմա ու իսղա պիւրլէ, ճանընը
սահիլի նէճաթ ու սէլամէթէ վասըլ օլ-
մասընա իւմիւմար օլան Գաթօլիք տէմէք
տիր :

2. Բուհանիյի ըուհանիյէ, վէ ճիւ-
մանիյի ճիւմանիյէ այիտ ատտ էտիպ,
քիլիսէնին ալամիր ու ազայիտինի քէմա-
հի հազգընի միւհաֆազալ իչիւն եէմին-
լէրինի փայիմալ էտէն ըհապիլի թահթը
աֆօրօզա իլգա էթմէք տէմէք տիր :

3. Խիւսէմասընա գարըլ ասլա քիւ-
ու ատալէթ սազլամայըպ, անլէրէ չէշը
մէրհամէթէ պազարաթ թէօվպէ ու իսթիլ-
ֆարլէրի իչիւն տուա էթմէք տէմէք տիր :

4. Ալլահըն լութի ու քէրէմինն,
վէ Փատիշահըն մէրհամէթինն կիւլէնէ-
րէք միւթթէրիաթա գարըլ սապըլը օլ-
մազ տէմէք տիր :

5. Հազայիգ կիպի պաղը զազէթա-
լարըն հազարըլըլը թիւրահաթընը իշ եէ-
րինն դօմայըպ, ֆազաթ նամուս ու հայ-
սիլէթէ գարըլ պիւլա ինսաֆ ճիւրաթ էյ-
լէտիքլէրի հաղարէթէ թէհամիւլլէ էհլը
ինսաֆ օլմալարը իչիւն Հազգա նիւալ էյ-
լէմէք տէմէք տիր :

Իշթէ էֆէնտիմիզ Հազայիգ, Հա-
սունիսթիք նէ տէմէք օլտուղունու մուկ-
թասարէն զաթը Ալիլէրինն իֆատէ ու
պէյան էյլէտիք, վէ էկէր իշթիպաշ է-
տէճէք պիւր եէրինիզ տահա վար իսէ, ու-
նը տա պիւր իքիննի տէրալէ պիլտիրիլիգ :

Եւրաճըզտա պու միւնտապէթլէ ա-
ֆօրօզուն տաիլի նէ տէմէք օլտուղունու պիւր
միսալ իլէ զաթըլըլա պիլտիրիլիմ :

Թոթալըմ քի պու կիւնքի կիւն իւ-
մէրա վէ զապըթանը ասքէրիյէտէն պիւր
մէմուր օլմուշ օլուպ, վաճիպէտէն մու-
տուտ օլան սրադ ու սատապաթա տայիլ
էթմիշ օլտուղունուէք եէմինի մէյտանը մու-
հարէպէտէ փայիմալ էթմէյէ ճէսարէթ
էթտիլինիզ հալտէ, Տիւլանը հարապ հիւք-
միլէ գուրըլունա թուլ ուլմանըլ իճապ է-
տէճէյիտի, իշթէ պիւր այնիհի էկէրլի Գի-
լիսէյէ եէմինիլ պիւր փափաղ օլմուշ օլուպ
տա, պատէհու մուղայիլինտէ պուլունմուշ
օլա իտիլիլ, գուրըլուն եէրինն պաղընըլ-
տան աղաղըլ աֆօրօզ երըլըլըլարը կաղա-
ճաղըլ :

Պազ էֆէնտիմիզ, հալը քէյֆիլէթ
պէյլէճէ մալիւմը նէզաքէթ մէլըլմը Ա-
լիլէրի պուլուլտուգտա, պաղըլըլ իշինի-
ղէ կէլիւսէ պուլուրուն չու տայրէյէ զա-
թըլըլտա տաիլիլ օլուն, Պիլտէ, հէրքէ-
սին իրատէի ճիւլլիյէսի քէնտի եէտինտէ

օլուպ : իճապաթա հիշ պիւր մահալ եօգ-
տուր :

Միւլիսինիզ

Սեպտեմբեր

Հազայիգէ չու ճեղակաւմէն եազըպ պի-
թիւրաիյիմիզ վազըլ, պու կիւնքի նիւս-
խէսինտէ եինն միլլէթիմիզ հազգընտա
զարապըլարանն սուրէթտէ տէրճ էթմիշ
օլտուղու ուղուն պիւր պէնտի տահա կէօ-
ղիւմիղէ իլիշտի : Խային ու իւրյանէթճէ
եազըլմըշ օլան մէզքիւր պէնտին ճեղակաւմէն
սէզասընը իլէրիւտէ վէրիլիգ :

Թ Ե Լ Ե Կ Ը Ա Ֆ Ի Ց Ե

Լօնտրա 12 հազիրան :

Պին սէքիզ եիւզէլլի սէքիզ վէ ալթմըշ
իքի սէնէլէրին իսթիգրաղլէրի իչիւն հիւ-
քիւմէթ թարափընտան Սինտիքլէրինն օ-
լունան թէհատիւտաթ իճրա օլունմազսը-
ղըն թէտալիւլէ չըգարըլմամալը ճիւլէթի-
նի պիւրէր պէնտի մախսուլէ թայիլըլ զա-
ղէթասը իլթիլաթ էտէեօր :

Մատրիտ 12 քէզա :

Նիգամաթը մէվլուտաթն պաղըլարը-
նըն հիւքմիւ ֆէսի օլունմատը վիւքէլա
թարափընտան Գօրթէս մէճիսինն Գրալ
Ամէտէ մուլաֆազաթ էթմէմէսի իւզէրի-
նէ վիւքէլա իսթիֆա էյլէտի : Եազընտա
սաքէրի Հիւքիւմէթէ գարըլ իսեան էթ-
տիրմէք իչիւն պաղը քէսան Միլլունտա
պիւր իլթիհատ հուսուլէ կիլտիյի միւ-
թէվաթըլ տըր :

ՍԱՐԱՖԻՑԵ

1872 ՅՈՒՆԻՍ 3

Լիւրայի Օսմ. 100 դր. հիսապիլէ	
Ինիլիլ լիւրալ	100 10
Յրանըլ «	87
Բօլ «	89 6
Գրիմի «	31 14
Մէհիսի «	101 35
Պէլիք «	103 15
Մէթալիք «	103 25

ԳԱԼԱԹԱ ԲԱՍՄԱՍԸ

Յունիս 1 աղչամ գափանտը	30—24
« 2 սապահ աղչար	30—18
« 1 աղչամ գափանտը	30—18
« 3 սապահ աղչար	30—22

1863 իսթիգրալը	806
1863 «	853
1869 «	813 30
Սօսիթէ ժէնէրալ	12 50
Գրէտի « գուր. քէսիք	10 18
Սւստրօ-թիւրք	10 80
Շըմէնտըքէր	178
Թրամիլէյ	12 85

ՍԱՀԻՊԻ ԻՍԹԵՑԱԶ ՎԵ ԻՄՍՈՒԼ ԳԱԶԵՐԱ	
ՄԻՓՈՅԷԼ ԼՔՍԷՐՃԵԱՆ	
ԳԱԼԱԹԱ	
Ն. 19 ԷՐՄԷՆԻ ՔԻԼԻՍԱՍԸ ՍՕԳԱՂԸ	
ՔԱՆԸ ՔԵՊԻՐ	